

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 28, septembra 2020.godine
Ref. br.:RK 1621/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI119/19

Podnosilac

Kosovska agencija za privatizaciju (KAP)

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda APP-UPP. br. 1/2018
od 26. februara 2019. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Kosovska agencija za privatizaciju (KAP) (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Nysret Beka, pravnik.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava ustavnost rešenja [APP-UPP. br. 1/2018] Vrhovnog suda od 26. februara 2019. godine, koje je primila 21. marta 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim su, prema navodima podnositeljke zahteva, povređena njena prava i slobode zagarantovane članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 21. stav 4. i članu 113. stavovi 1. i 7. Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 17. jula 2019. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 18. jula 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Gresa Caka-Nimani i Safet Hoxha (članovi).
7. Dana 30. jula 2019. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i u skladu sa zakonom poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 23. oktobra 2019. godine, Sud je o podnošenju zahteva obavestio Katastarsku agenciju Kosova i Direkciju za katastar i geodeziju u Peći.
9. Dana 23. oktobra 2019. godine, Sud je od Osnovnog suda u Prištini tražio kompletan spis predmeta.
10. Dana 24. oktobra 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je dostavio Sudu kompletan spis predmeta.
11. Dana 31. novembra 2019. godine, o podnošenju zahteva KI119/19 je obaveštena i Vesna Drašković, direktorka akcionarskog društva A.D. Izgradnja-Peć (u daljem tekstu: A.D. Izgradnja-Peć).

12. Dana 27. novembra 2019. godine, advokat Teki Bokshi, ovlašćeni zastupnik A.D. Izgradnja-Peć, dostavio je komentare u vezi sa zahtevom KAP-a i traži da se zahtev podnositeljke zahteva odbije, kao neprihvatljiv.
13. Dana 29. januara 2020. godine, Sud je od Posebne komore Vrhovnog suda (PKVS) za pitanja koja se odnose na KAP tražio detaljne informacije u vezi sa postupkom (statusom) predmeta SCC-10-01S8, kao i o predmetu traženom u tužbi iz korporacije Holding „EKOS“ Sh.p.k. u vezi sa ovim sporom.
14. Dana 5. februara 2019. godine, PKVS je dostavio Sudu sledeće informacije:
 - „a. Ovaj predmet (SCC-10-0158) se odnosi na tužbu koju je podnela tužilja, korporacija Holding „Ekos“ sh.p.k., sa sedištem u Peći.*
 - b. Tužbu je podneo advokat B. M. iz Đakovice.*
 - c. Tužilja tužbom traži potvrdu statusa akcionara u Akcionarskom društvu „Izgradnja“ i poništenje odluke Kosovske agencije za privatizaciju o prodaji-privatizaciji javnog tendera PAK 43 Novog preduzeća „Iliri“ shpk Peć.*
 - d. U tužbi je tužilja tražila i izdavanje mere bezbednosti o zabrani prodaje gore pomenutog preduzeća (vidi pod a).*
 - e. Tužilja petitumom tužbenog zahteva traži da se utvrdi da A.D. „Izgradnja“ sa sedištem u Peći, iz koje je osnovano novo preduzeće radionica „Iliri“, shpk, nije društveno preduzeće, već A.D., i kao takvo se treba smatrati van nadležnosti Kosovske agencije za privatizaciju.*
 - f. Rešenjem PKVS-a od 7. septembra 2010. godine usvojen je zahtev za izdavanje mere bezbednosti, a KAP-u je naloženo da ne preduzima nikakve radnje za prodaju novog preduzeća, radionice „Iliri“, shpk.*
 - g. Rešenjem Žalbenog veća PKVS-a potvrđuje se gore navedeno rešenje (vidi pod f).*
 - h. Preduzete su proceduralne radnje u vezi sa tužbom, u skladu sa Zakonom o SKVS-u.*
 - i. (Slučaj) u vezi sa tužbom nije završen“.*
15. Dana 10. juna 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

Istorijat

16. Preduzeće A.D. Izgradnja je osnovano od strane nekadašnjeg Srpskog razvojnog fonda i akcionarskog društva „Ekos“ u Peći (privatno preduzeće), na osnovu ugovora br. 2487 i br. 722 od 9. novembra 1992. godine o osnivanju akcionarskih društava sa mešovitim kapitalom. Dana 17. novembra 1992. godine, shodno gore navedenom ugovoru, Okružni privredni sud u Prištini je rešenjem br. 6285/92 registrovao A.D. Izgradnja sa identifikacionim brojem Fi-6285/1992.

Upravni (vansudski) postupak

17. Neodređenog datuma, A.D. Izgradnja-Peć je podnelo Direkciji za geodeziju i katastar opštine Peć, zahtev za upis nepokretnosti br. 2243 i br. 3168, KZ-Peć.
18. Dana 8. juna 2012. godine, Direkcija za geodeziju i katastar je rešenjem [br. 01/729-11] odbila, kao neosnovan, zahtev preduzeća A.D. Izgradnja-Peć da se imovina upiše kao njegova svojina.
19. Dana 29. juna 2012. godine, A.D. Izgradnja-Peć je uložila žalbu Katastarskoj agenciji Kosova na rešenje [br. 01/729-11] Direkcije za geodeziju i katastar opštine Peć.
20. Dana 31. jula 2012. godine, Katastarska agencija Kosova je rešenjem [AKK br. 03/313/12] odbila, kao neosnovanu, žalbu preduzeća A.D. Izgradnja-Peć i potvrdila rešenje [br. 01/729-11] Direkcije za geodeziju i katastar opštine Peć od 8. juna 2012. godine.

Upravni postupak (upravni spor)

21. Neodređenog datuma, A.D. Izgradnja-Peć, podnelo je tužbeni zahtev Osnovnom sudu u Prištini-Odeljenje za upravne sporove, kojim je tražilo da se ponište rešenje [br. 01/729-11] Direkcije za geodeziju i katastar i rešenje [br. 03/313/12] Katastarske agencije Kosova.
22. Dana 13. septembra 2013. godine, Osnovni sud u Prištini je presudom [AU. br. 986/2013] odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev koji je podnelo A.D. Izgradnja-Peć i potvrdio rešenje [br. 01/729-11] Direkcije za geodeziju i katastar i rešenje [br. 03/313/12] Katastarske agencije Kosova.
23. A.D. Izgradnja-Peć je izjavilo žalbu Apelacionom sudu protiv presude [AU. br. 986/2013] Osnovnog suda u Prištini od 13. septembra 2013. godine.
24. Dana 9. decembra 2014. godine, Apelacioni sud je presudom [AA. UZH. br. 352/2013] odbio, kao neosnovanu, žalbu A.D. Izgradnja-Peć i potvrdio presudu [AU. br. 986/2013] Osnovnog suda od 13. septembra 2013. godine.
25. A.D. Izgradnja-Peć podnelo je Vrhovnom sudu zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke protiv presude [AU. br. 986/2013] Osnovnog suda u Prištini i presude [AA. UZH. br. 352/2013] Apelacionog suda, zbog povreda odredaba procesnog prava.
26. Dana 30. decembra 2015. godine, Vrhovni sud je presudom [ARJ-UZVP. br. 8/2015] usvojio, kao osnovan, zahtev A.D. Izgradnja-Peć za vanredno preispitivanje; poništio je presudu Apelacionog suda [AA. br. 325/2013] od 9. decembra 2014. godine i presudu [A. br. 968/2012] od 13. septembra 2013. godine i odlučio da se predmet vrati na presuđivanje, sa obrazloženjem:

„ ... Vrhovni sud za sada ne može prihvatiti takav pravni zaključak sudova nižih instanci da poresko opterećenje može biti prepreka za registraciju i promenu u katastarskom registru. Ova promena ne isključuje obavezu plaćanja poreza od strane A.D. „Izgradnja“- Peć, stoga, prema mišljenju

ovog suda, ova promena ne može biti razlog za odbijanje zahteva za registraciju promena u katastarskom registru. (...). Uzimajući u obzir ugovor o osnivanju A.D. „Izgradnja“ u Peći sa mešovitim vlasništvom i registraciju izvršenu u Privrednom sudu u Prištini, rešenje br. 6285/92 od 17.11.92. godine, Vrhovni sud smatra da su, za sada, neprihvatljiva pravna stanovišta sudova nižih instanci, koja su predstavljena u obrazloženjima njihovih presuda, jer je po mišljenju ovog suda, tužilac tražio da se imenovanje vlasnika izvrši u skladu sa njegovim statutarnim promenama, a ne da se izvrši promena vlasništva. To, čak štaviše, kada se uzme u obzir činjenica da je zahtev za promenu u katastarskom registru podnet 22.03.1993. godine. Obrazloženje administrativnih organa i sudova nižih instanci da u postupku koji je sproveden na zahtev tužioca za izmene u katastarskom registru, nije učestvovao KAP, prema mišljenju ovog suda, ne može biti razlog za odbijanje zahteva tužioca za promene u katastarskom registru, posebno kada se uzme u obzir datum podnošenja prvog zahteva za promene (1993) i činjenica da je upravni organ prvog stepena mogao i sam da zatraži mišljenje od ove agencije o zakonitosti zahteva za registraciju izmena u katastarskom registru. (...) Na osnovu trenutnog stanja u predmetu, Vrhovni sud je utvrdio da za sada ne može da se usvoji takav pravni zaključak Apelacionog suda i zaključak Osnovnog suda u Prištini, Departman za upravljanje, zbog pogrešne primene odredbi ZPP-a, zbog čega su presude nižih sudova morale biti poništene. (...)”.

Ponovno razmatranje upravnog postupka (upravni spor)

27. Dana 8. septembra 2016. godine, Osnovni sud u Prištini je presudom [A. br. 707/2016] odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev koji je podnelo A.D. Izgradnja-Peć, i na taj način ostavio na snazi rešenje [br. 01/729-11] Direkcije za geodeziju i katastar i rešenje [br. 03/313/12] Katastarske agencije Kosova.
28. A.D. Izgradnja-Peć je izjavilo žalbu Apelacionom sudu protiv presude [A. br. 707/2016] Osnovnog suda u Prištini od 8. septembra 2016. godine, zbog povreda odredaba procesnog zakona.
29. Dana 16. februara 2017. godine, Apelacioni sud je presudom [A. UZH. br. 368/2016] odbio, kao neosnovanu, žalbu koju je izjavilo A.D. Izgradnja-Peć i potvrdio u celosti presudu [A. br. 707/2016] Osnovnog suda u Prištini od 8. septembra 2016. godine.
30. Dana 18. maja 2017. godine, A.D. Izgradnja-Peć je podnelo Vrhovnom sudu zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke protiv presude [AA. UZH. br. 368/2016] Apelacionog suda od 16. februara 2017. godine i presude [A. br. 707/2016] Osnovnog suda u Prištini od 8. septembra 2016. godine, zbog pogrešne primene materijalnog prava i povrede odredaba upravnog postupka, sa predlogom da se pobijane presude preinače, a njegov tužbeni zahtev usvoji.
31. Dana 10. maja 2018. godine, Vrhovni sud je presudom [ARJ-UZVP. br. 31/2017], usvojio, kao osnovan, zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke podnete od strane A.D. Izgradnja-Peć, preinačio presudu Apelacionog

suda [AA. UZH. br. 368/2016] od 16. februara 2017. godine i presudu [A.U. br. 707/2016] od 8. septembra 2016. godine; poništio rešenje [br. 03/313/12] Katastarske agencije Kosova od 31. jula 2012. godine i rešenje [br. 01/729-11] Direkcije za geodeziju i katastar u Peći od 8. juna 2012. godine i obavezao Direkciju za geodeziju i katastar u Peći da registruje u katastarski registar promene u nepokretnostima br. 2243 i br. 3168, katastarska zona Peć od građevinskog preduzeća Izgradnja Peć u A.D. Izgradnja-Peć u roku od 15 dana od dana prijema ove presude. Vrhovni sud je u ovom slučaju obrazložio:

“Stoga, uzimajući u obzir i činjenicu da prvostepeni i drugostepeni sud nikada nisu uzeli za osnov naloge koje im je ovaj sud dao presudom ARJ. UZVP. br. 8/2015 od 30.12.2015. godine, kojom su ukinute presude Apelacionog suda AA.UZH. br. 368/2016 od 16.02.2017. godine i presuda Departmana za upravljanje Osnovnog suda u Prištini A.U. br. 707/2016 od 08.09.2016. godine, donoseći u ponovljenom postupku takoreći identične presude i budući da su dokazi koji postoje u spisima predmeta dovoljni da se donese meritorna odluka – Vrhovni sud je doneo presudu kojom je usvojio, kao osnovan, zahtev tužilje za vanredno preispitivanje sudske odluke koja je podneta protiv gore navedenih odluka oba suda nižih stepena, preinačio je presudu Apelacionog suda AA. UZH. br. 368/2016 od 16.2.2017. godine i presudu Departmana za upravna pitanja Osnovnog suda u Prištini A.U.br. 707/2016 od 8.9.2016. godine i poništio je rešenja tužene KAK-a br. 03/313/12 od 31.7.2012. godine i rešenje Direkcije za geodeziju i katastar Opštine Peć br. 01/729-11 od 8.6.2012. godine, obavezujući ovu Direkciju da izvrši upis izmena u katastarskom registru na nepokretnosti br. 2243 i br. 3168, katastarska zona Peć, iz društveno-građevinskog preduzeća „Izgradnja“ iz Peći u A.D. „Izgradnja“ iz Peći, u roku od 15 dana od dana prijema ove presude“.

Zahtev za ponavljanje postupka, odnosno zahtev za preispitivanje presude [ARJ-UZVP. br. 31/2017] Vrhovnog suda od 10. maja 2018. godine

32. Dana 7. novembra 2018. godine, podnositeljka zahteva je u svojstvu zainteresovane strane podnela Vrhovnom sudu zahtev za preispitivanje presude [ARJ. UZVP. br. 31/2017] Vrhovnog suda od 10. maja 2018. godine, navodeći povrede odredaba procesnog zakona i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se njen zahtev za preispitivanje usvoji, presuda [ARJ-UZVP. br. 31/2017] Vrhovnog suda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje.
33. Dana 26. februara 2019. godine, Vrhovni sud je osporenim rešenjem [APP-UPP. br. 1/2018] odbacio, kao nedozvoljen, zahtev podnositeljke zahteva za preispitivanje presude [ARJ. UZVP. br. 31/2017] Vrhovnog suda od 10. maja 2018. godine, sa obrazloženjem da je zahtev za preispitivanje podnela neovlašćena stranka, koja nije bila deo ovog spora, jer je tužilačka strana u upravnom sporu A.D. Izgradnja-Peć, a tužena strana Katastarska agencija Kosova.

34. Dana 6. juna 2019. godine, podnositeljka zahteva je od Osnovnog suda u Prištini - Departman za upravne sporove tražila kopije presuda svih sudskih instanci. U svom dopisu upućenom Osnovnom sudu u Prištini, podnositeljka zahteva je, između ostalog, obavestila Osnovni sud da se pred PKVS vodi spor u vezi sa statusom A.D. Izgradnja-Peć.

Navodi podnositeljke zahteva

35. Podnositeljka zahteva navodi da je osporeno rešenje Vrhovnog suda [APP-UPP. br. 1/2018] od 26. februara 2019. godine u suprotnosti sa članovima 31, 32. i 54. Ustava i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.
36. Na početku, podnositeljka zahteva navodi: „Kosovska agencija za privatizaciju (KAP) je nezavistan javni organ koji vrši svoje funkcije i odgovornosti potpuno autonomno. Osnovana ju je Skupština Republike Kosovo zakonom br. 04/L-034 i KAP je ovlašćena za upravljanje, obuhvatajući i ovlašćenja za prodaju, prenos i/ili likvidaciju preduzeća i njihove imovine koja je definisana ovim zakonom. U skladu sa Zakonom o osnivanju Kosovske agencije za privatizaciju (Zakon br. 04/L-034) do njene transformacije KAP je pravno obavezna da predstavlja, štiti i povećava vrednost imovine koja je u vlasništvu društvenih preduzeća na Kosovu“.
37. Što se tiče sporne stvari, podnositeljka zahteva navodi: „KAP je 11. oktobra 2018. godine po prvi put upoznata sa presudom Vrhovnog suda Kosova. Na osnovu zakona o KAP, Odbor direktora je 2009. godine odredio da pravno lice – društveno preduzeće „Izgradnja“ sa sedištem u Peći spada pod nadležnost KAP u smislu člana 5.1 Zakona o KAP-u“.
38. Kada je reč o osporenoj presudi, podnositeljka zahteva dodaje: „KAP kao pravna zastupnica DP „Izgradnja“ smatra da je presuda Vrhovnog suda Kosova donesena kao rezultat proceduralnih povreda, postupajući u suprotnosti sa zakonom i da je kao takva nepravična i protivzakonita, s toga je i podnela zahtev za razmatranje ove presude. Zahtev je podnesen u smislu člana 55.1, stava 1.6 Zakona o upravnim sporovima u kojem je određeno ko može podneti ovakav zahtev i to: "zainteresovanom licu nije data mogućnost da učestvuje u upravnom sporu".“
39. Podnositeljka zahteva dalje navodi: „Odluka Vrhovnog suda je povredila odredbe zakona, članove ZUS-a, član 39.1; trebalo je da se pozove na postupak (u svojstvu zainteresovanog lica); ovaj član određuje: „Nadzorni sudija određuje datum rasprave i u raspravi će pozvati zainteresovane stranke i lica“, a ne samo ovaj član, neko i odredbe članova 30.3, 37.1 i dr. koji određuju načela postupka i prava stranaka u postupku, kao i obavezu suda da obuhvati interesne stranke u postupku, kao i zakona o KAP-u, članova 22, 32.1 i 33 ovog zakona (br. 03/L-202)“.
40. Podnositeljka zahteva smatra da je: „Vrhovni sud Kosova ovim rešenjem ugrozio teško vršenje pravnog mandata KAP-a, povređujući pravo na pravno zastupanje interesne stranke za DP „Izgradnja“ sa sedištem u Peći, a predmet ovog postupka je bila imovina tog preduzeća“.

41. Podnositeljka zahteva u zaključku navodi: „Rešenje Vrhovnog suda Kosova praćeno je skupom pravnih povreda Zakona o osnivanju Kosovske agencije za privatizaciju br. 04/L-034, Zakona o Posebnoj komori Vrhovnog suda br. 04/L-033, Zakona o parničnom postupku na Kosovu br. 03/L-006, Zakona o osnivanju Poreske administracije Kosova br. 03/L-222 odnosno članova 32.1. 33.1 i člana 22 ovog zakona“. Podnositeljka naglašava da je „kao rezultat ovih povreda došlo do pogrešne primene materijalnog prava i Ustava Kosova“.
42. Na kraju, podnositeljka zahteva traži od Suda da: „... konstatuje povrede koje su citirane u opisu ovog zahteva i da rešenje Vrhovnog suda Kosova APP-UPP.br. 1/2018 proglasi nevažećim i da se poništi presuda Vrhovnog suda Kosova ARJ-UZVP. br. 31/012 i da se predmet vrati na ponovno suđenje“.

Zakonske odredbe

Zakon br. 03/L-202 o upravnom sporu

Član 30.

3. Uz tužbu podnosi se i po jedan primerak tužbe i priloženih dokumenata za tuženi organ i za svako zainteresovano lice, ako takvih lica ima.

Član 37.

1. Ako tužbu ne odbaci rešenjem prema stavu 2. člana 33. ili na osnovu člana 34. ovog zakona, ili ne poništava upravni akt prema članu 35. ovog zakona, sud će dostaviti po jedan primerak tužbe sa priloženim dokumentima u odgovoru tuženoj stranci i zainteresovanim licima.

Član 39.

1. Nadzorni sudija određuje datum rasprave i u raspravi će pozvati zainteresovane stranke i lica.

Član 55. Preispitivanje odluke

1. Zainteresovana stranka može da traži preispitivanje jedne pravosnažne odluke kada:

[...]

1.6. zainteresovanom licu nije bila data mogućnost da učestvuje u upravnom sporu.

Član 58.

O zahtevu za preispitivanje odluke odlučuje sud koji je doneo odluku.

Član 60.

1. O zahtevu za preispitivanje odluke sud rešava u nejavnoj sednici.

2. Sud će odbaciti zahtev rešenjem ako utvrdi da zahtev podnelo neovlašćeno lice ili da zahtev nije blagovremen, ili da stranka nije učinila bar verovatnim postojanje zakonskog osnova za ponavljanje.

Prihvatljivost zahteva

43. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.
44. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] u vezi sa stavom 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuju:

Član 113. Ustava [Jurisdikcija i ovlašćene strane]

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

[...]

Član 21. Ustava [Opšta načela]

[...]

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.

45. Pored toga, Sud se poziva i na uslove prihvatljivosti utvrđene Zakonom. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48. [Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49. [Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...“.

46. Što se tiče ispunjenja gore navedenih uslova prihvatljivosti, Sud ocenjuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [APP-UPP. br. 1/2018] Vrhovnog suda od 26. februara 2019. godine, nakon što je iscrpela sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnositeljka zahteva je takode naglasila osnovna prava i slobode za koja tvrdi da su joj povređena, u skladu sa članom 48. Zakona i podnela je svoj zahtev u roku koji je određen članom 49. Zakona.
47. Međutim, pored toga, Sud razmatra i da li je podnositeljka zahteva ispunila i uslove prihvatljivosti koji su propisani u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, odnosno stavovima (2) i (3) (b) pravila 39. Poslovnika, koji propisuju:

„(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju“.

48. Sud podseća da podnositeljka zahteva tvrdi da je Vrhovni sud osporenim rešenjem [APP-UPP. br. 1/2018] od 26. februara 2019. godine, povredio njena prava zagarantovana članovima 31, 32. i 54. Ustava i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP, jer je: *„...presuda Vrhovnog suda Kosova donesena kao rezultat proceduralnih povreda, postupajući u suprotnosti sa zakonom i da je kao takva nepravilna i protivzakonita“*, iz razloga što, *“zainteresovanom licu nije data mogućnost da učestvuje u upravnom sporu“*.
49. U tom kontekstu i u nastavku, Sud će razmotriti navode podnositeljke zahteva koji se odnose na (i) navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a i (ii) navodne povrede članova 32. i 54. Ustava, kao i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, primenjujući sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a

50. S obzirom na to da se suština navoda podnositeljke zahteva odnosi na pravično suđenje i pravičan sudski proces, Sud podseća na sadržaj odredaba člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, koji utvrđuju:

Član 31. Ustava

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda“.

Član 6.1 EKLJP-a

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde”.

51. Sud primećuje da se navodi podnositeljke zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a, odnose na uskraćivanju njenog prava da u svojstvu zainteresovane strane učestvuje u postupku upravnog spora, koji se vodio između A.D. Izgradnja-Peć (tužioca) i Katastarske agencije Kosova (tužena), koji spor se odnosio na zahtev A.D. Izgradnja-Peć za upis gore navedenih nepokretnosti na njegovo ime u katastarskim knjigama u Peći.
52. U tom smislu, Sud se poziva na relevantne delove osporenog rešenja Vrhovnog suda [APP-UPP. br. 1/2018] od 26. februara 2019. godine i primećuje da je Vrhovni sud navod podnositeljke zahteva za uskraćivanje prava da se ista pozove u svojstvu zainteresovane strane da učestvuje u upravnom sporu sprovedenom između A.D. Izgradnja-Peć i Katastarske agencije Kosova, obrazložio: *„Član 58. Zakona o upravnim sporovima predviđa da o zahtevu za preispitivanje odluke odlučuje sud koji je doneo odluku ... dok član 60. stav 2. ovog zakona propisuje da će Sud odbaciti zahtev ako utvrdi da je zahtev podnelo neovlašćeno lice”.*
53. Dalje, Vrhovni sud je obrazložio: *„U konkretnom pravnom slučaju vodio se upravni spor prema tužbi tužioca A.D. „Izgradnja“ iz Peći, protiv tužene Katastarske agencije Kosova, radi poništenja administrativnog akta. Iz gore navedenog, parničari u upravnom sporu su A.D. „Izgradnja“ i Katastarska agencija Kosova, dakle, isti imaju ekskluzivno ovlašćenje da koriste redovne i vanredne pravne lekove”.*
54. Na kraju, Vrhovni sud je zaključio: *„Prema mišljenju ovog suda, podnosilac zahteva je za preispitivanje, Kosovska agencija za privatizaciju nije strana u ovom upravnom sporu i stoga nije ovlašćeno lice za podnošenje zahteva za preispitivanje, stoga je ovaj sud, na osnovu svega napred navedenog, odbacio kao nedozvoljen zahtev Kosovske agencije za privatizaciju za preispitivanje, podnet protiv presude Vrhovnog suda Kosova ARJ.UZVP. br. 31/2017 od 10.05.2018. godine, s obzirom da je zahtev za preispitivanje, u skladu sa članom 60. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, podnelo neovlašćeno lice”.*
55. Na osnovu gore navedenog, Sud primećuje da Vrhovni sud nije priznao podnositeljki zahteva legitimitet ovlašćene strane, pa je odlučio da ostavi na snazi svoju presudu [ARJ.UZVP. br. 31/2017] od 10. maja 2018. godine. U okolnostima ovog slučaja, Sud primećuje da je Vrhovni sud odbacio zahtev

podnositeljke zahteva kao „nedozvoljen“ iz proceduralnih razloga i bez ispitivanja merituma zahteva. Vrhovni sud je, tumačeći odredbe Zakona o upravnim sporovima, zaključio da zahtev podnositeljke za preispitivanje presude Vrhovnog suda [ARJ.UZVP. br. 31/2017] od 10. maja 2018. godine treba odbiti kao nedozvoljen, pošto je zahtev podnelo neovlašćeno lice koje nije bilo deo upravnog spora koji se vodio između A.D. Izgradnja i Katastarske agencije Kosova.

56. Stoga, kao što se može primetiti, Vrhovni sud je na proceduralnim osnovama prihvatljivosti odbacio zahtev podnet od strane podnositeljke zahteva zbog razloga navedenim u osporenom rešenju [APP-UPP. br. 1/2018] od 26. februara 2019. godine. U tom smislu, Sud primećuje da ne postoji ništa što ukazuje i dokazuje da je Vrhovni sud ovom prilikom povredio podnositeljki zahteva njena prava zagarantovana članom 31. Ustava i članom 6.1 EKLJP-a, jer je rešenje Vrhovnog suda jasno i u pogledu nalaza i konačnih zaključaka.
57. Pored toga, Sud primećuje da podnositeljka zahteva navodi da su: „*odlukom Vrhovnog suda povređene i odredbe zakona, člana ZUS-a, 39.1, ... i odredbe člana 30.3, 37.1, itd., koje su definisale procesna načela i prava strana u postupku, kao i obavezu suda za uključivanje zainteresovane strane u postupak kao i zakon o PAK-u, članovi 22, 32.1 i 33 ovog zakona (br. 3/Z-222)*“.
58. U kontekstu navoda koji se odnosi na pogrešno tumačenje važećeg zakona, Sud prvo ističe da se, kao opšte pravilo, navodi o pogrešnom tumačenju zakona koje su navodno počinili redovni sudovi odnose na oblast zakonitosti i kao takvi, nisu u nadležnosti Suda, i iz tih razloga, u načelu, Sud ih ne može razmatrati. (Vidi slučajeve Suda: br. KIO6/17, podnosilac zahteva: *L.G. i pet drugih osoba*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. oktobra 2016. godine, stav 36 ; KIO122/16, podnosilac zahteva: *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine, stav 56; i slučaj Suda KIO154/17 i KIO5/18, podnosioci zahteva: *Basri Deva, Afërdita Deva i društvo sa ograničenom odgovornošću „Barbas“*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. avgusta 2019. godine, stav 60).
59. Sud je više puta ponovio da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim ili pravnim greškama, koje su navodno počinili redovni sudovi (*zakonitost*), osim i u meri u kojoj su mogli povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (*ustavnost*). On sam ne može da oceni zakon koji je doveo dotle redovni sud da usvoji jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi se ponašao kao sud „četvrtog stepena“, što bi rezultiralo prekoračenjem granica utvrđenih u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (Vidi slučaj ESLJP-a: *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i vidi, između ostalog, slučajeve Suda: KIO6/17, gore citiran, stav 37, i KIO122/16, gore citiran, stav 57, i KIO154/17 i O5/18, citiran gore, stav 61).
60. Sud ovu poziciju dosljedno održava, zasnivajući se na sudskoj praksi ESLJP-a, u kojoj se jasno ističe da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava. (Vidi slučaj ESLJP-a, *Pronina protiv Rusije*, presuda od 30. juna 2005. godine, stav

24; i slučajeve Suda: KIO6/17, citirani gore, stav 38; KI122/16, citiran gore, stav 58 i KI154/17 i O5/18, citirani gore, tačka 62).

61. Sud, međutim, ističe da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe utvrđuju okolnosti u kojima treba praviti izuzetke od ovog stava. ESLJP je naglasio da sve dok lokalni organi, odnosno i u konkretnim okolnostima sudovi, imaju primarni zadatak da rešavaju probleme u vezi sa tumačenjem zakona, uloga Suda je da osigura ili potvrdi da li su efekti ovog tumačenja kompatibilni sa EKLJP-om. (Vidi slučaj ESLJP-a, *Miragall Escolano i drugi protiv Španije*, presuda od 25. maja 2000. godine, stavovi 33-39).
62. Shodno tome, iako je uloga Suda ograničena u pogledu ocene tumačenja zakona, on treba da osigura i preduzme mere kada primeti da je neki sud u određenom slučaju „*primenio zakon na očigledno pogrešan način*“, a koji je mogao rezultirati sa „*proizvoljnim zaključcima*“ ili „*očigledno neobrazloženim*“ za podnosioca zahteva. (Vidi, između ostalog, slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, gore citirani, stavove 60 do 65 i reference koje se u njima koriste).
63. Stoga, u tom pogledu, Sud nalazi da je navod podnositeljke zahteva o povredi Ustava, kao posledica pogrešnog tumačenja ili pogrešne primene odredaba relevantnih zakona, očigledno neosnovan, jer nije ispunjen gore navedeni uslov da se u ovom slučaju bavimo „*očigledno pogrešnom primenom zakona*“ koja bi dovela do „*proizvoljnih zaključaka*“ ili „*očigledno neobrazloženih*“ za podnositeljku zahteva.

Što se tiče drugih navoda o povredi članova 32. i 54. Ustava i člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a

64. Pored toga, Sud primećuje da podnositeljka zahteva navodi da osporeno rešenje takođe krši njena prava zagaranтована članovima 32. i 54. Ustava i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a. U ovom slučaju, podnositeljka zahteva samo pominje određene članove, ali ni jednom jedinom rečju ne opravdava kako su osporenim rešenjem povređena ustavna prava iz članova 32. i 54, kao i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a. S tim u vezi, Sud podseća da je uporno naglašavao da samo pominjanje članova Ustava i EKLJP-a nije dovoljno za utvrđivanje osnovane tvrdnje o ustavnoj povredi. Kada se navode takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju izneti argumentirane navode i uverljive argumente (vidi u ovom kontekstu slučajeve Ustavnog suda: KI136/14, podnosilac zahteva: *Abdullah Bajqinca*, rešenje o neprihvatljivosti, stav 33; KI187/18 i KI 11/19, podnosilac zahteva: *Muhamet Idrizi*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2019. godine, stav 73, i na kraju slučaj KI125/19, podnosilac zahteva: *Ismajl Bajgora*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine, stav 63).
65. Stoga, u vezi sa ovim navodima, Sud u skladu sa svojom praksom proglašava zahtev podnositeljke očigledno neosnovanim, i samim tim, neprihvatljivim.

Zaključak

66. Na kraju, Sud zaključuje da zahtev podnositeljke u pogledu navoda o povredi članova 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i člana 1. Protokola br. 1 [Zaštita imovine] EKLJP-a, na ustavnim osnovama, treba proglasiti kao očigledno neosnovan i shodno tome, neprihvatljiv, u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, na sednici održanoj 2. septembra 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

